

SUNUŞ

Demokratik Parlamenter rejimlerde, Parlamento'nun "Bütçe Hakkı"nı tam olarak kullanması ve icrai kuvvet üzerindeki denetimini etkili olarak yapabilmesi, güçlü Sayıştay'ların varlığı ile mümkündür.

Güçlü Sayıştay'lar ise;

- Tüm kamu fonlarını denetleyebilen,
- İsrarı, verimsiz kullanımı ve etkinliği denetim kapsamına alabilen,
- İcradan müstakil ve bağımsız,

Yüksek mali denetim organlarıdır.

Kuruluşundan bugüne kadar üstlendiği görevleri layık-ı veçhile yerine getirmeye çalışan Anayasal kuruluş, güzide Sayıştay'ımızın bu fonksiyonları çeşitli nedenlerle tam anlamıyla yerine getirdiği söylenemez.

- Denetim alanlarının sınırlandırılarak KİT'lerin ve bir kısım fonların Sayıştay denetimi dışına çıkarılması,
- Mevzuat ve uygulamadan doğan klasik denetim anlayışı, bunlara neden olarak gösterilebilir.

Bu eksikliklerin giderilmesi bakımından öteden beri kabuk değiştirme ve yeni denetim standart ve metodları arayışı içinde olan Sayıştay'ımızın, yapısında ve faaliyetlerinde köklü değişikliklere gidildiği bugünlerde, denetim ve yargı fonksiyonlarında daha etkin bir durum sağlanmaya çalışılmaktadır.

Gerek, yargıda SAV-SAVUNMA-KARAR üçlüsünün tesisi için, gerekse, denetimde PERFORMANS DENETİMİ'ne geçiş için, Sayıştay'ın organik yapısında ve denetim faaliyetlerinde yapılmaya çalışılan bu değişiklikler her türlü övgüye layık bulunmaktadır.

Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (INTOSAI) ile Avrupa Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (EUROSAI) ve üye ülke Sayıştayları ile sıkı işbirliği ve müşterek çalışmalar yaparak, doğruluk ve hukukilik denetiminin yanında, ileri ülke Sayıştaylarında olduğu gibi, Verimlilik Etkinlik ve Tutumluluk (VET) denetimine, başka bir deyişle performans denetimine geçilerek, bilimsel ve teknik raporlarla adına denetim yaptığı Parlamentoya yardımcı olmak, bu değişikliklerin ana hedefi olmaktadır.

Bu hedefin gerçekleştirilmesi için :

- Bir taraftan, gerek TBMM Başkanlığı ve gerekse, Başbakanlık üst düzey yetkilileriyle sıkı temaslar sürdürülmekte,

- Diğer taraftan, Gelir-Ayniyat-Yatırım-Döner Sermaye ve Fon Grupları ile, Dış İlişkiler ve Denetim Planlama ve rapor Grubu oluşturularak, ihtisas'a dönük denetim uygulamaları başlatılmış bulunmaktadır.

Sayıştay'ımızın daha etkin ve çağdaş bir denetim sistemini oluşturmaya çalıştığı bugünlerde, okuyucularımıza yararlı olabileceği düşüncesiyle, dergimizin bu sayısında Sayıştay'la ilgili iki yazı dizisi sunuyoruz.

Bunlardan birisi, Dünya Bankası Danışmanlarından Mr.Maurice Mould'un "Türkiye Cumhuriyeti Muhasebe, Finansal Raporlama ve Denetim Hizmetlerinin Gelişimi" başlıklı raporundan Başdenetçi Erhan GÜL tarafından yapılan bir derlemesidir. Ocak 1993 tarihli bu raporda, Türk Muhasebe ve Mali Denetim Sisteminin geliştirilmesine, daha etkin ve verimli işletilmesine yönelik görüş ve öneriler ayrıntılı olarak yer almakta olup, Sayıştay'ımıza da büyük önem ve ağırlık verilmektedir.

Söz konusu raporda, Sayıştay'ın :

- Milli Ekonominin tümünü gözetim altına alan bir "Türk Genel Denetim Kurumu" na dönüştürülmesi,
- Kamu ve özel sektör denetçilerine yetki belgelerini vermesi,
- Ulusal denetim standartlarını belirlemesi, oluşturulacak bir "Milli Denetim Komitesi" ne başkanlık etmesi,
- Devlet faaliyetlerinin verimlilik, etkinlik ve tutumluluğunu ölçme esasına dayalı performans denetimine geçmesi,
- Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu ile Hazine Kontrolörleri Kurulunca yürütülen faaliyetleri kendi bünyesinde yürütmesi, gibi çok önemli fonksiyonları ifa etmesi istenilmektedir.

Diğeri, 125.kuruluş yıldönümümüz vesilesiyle düzenlenen "Çağdaş Sayıştay Denetimi" konulu sempozyumda, ülkemizin yetiştirdiği değerli bilim adamlarından Sayın Prof.Dr.Bedi N. FEYZİÖĞ-LÜ tarafından sunulan ve muhteva itibariyle halen güncelliğini muhafaza eden "Sayıştay ve Parlamento" başlıklı bildirinin tam metnidir.

Yukarıda özetlenmeye çalışıldığı üzere, Sayıştay'ımızın görüş, tespit ve alınan kararlar bakımından bugün için ulaştığı nokta, fevkalade sevindirici olmakla birlikte, bu hususların uygulamadaki başarısı, tüm mensuplarımızın çalışmalarına bağlı olacaktır.

Orhan TURAN

Uzman Denetçi

Araştırma ve Tasnif Grubu Şefi